

– Svært mange kan ha en god sak

Svein og Tone Henjesands strid med Nordea viser kun toppen av det norske valutalån-isfjellet. Nå kan lagmannsretten sette presedens for en rekke norske bankkunder.

SAKSØKTE NORDEA: Svein og Tone Henjesand fikk tilkjent 1,5 millioner kroner i Sunnmøre tingrett, men Nordea anket saken. Denne uken gikk omkampen i lagmannsretten.

FOTO: PRIVAT

Karl Wig

(E24) Publisert: 16:13 - 10.02.2018

Det sier mangeårig finansmann, BI-foreleser og forhandlingsekspert Stein-Erik Mellemseter til E24.

– Mange av valutalån-kundene jeg snakker med, forteller at det var bankens forslag: «Vil du ha et valutalån?» Det fremstår som et standardspørsmål som møtte folk, uten at noe tilsa at valutalån faktisk var fornuftig eller egnet for kundens situasjon, sier Mellemseter.

Denne uken gikk andre runde av sveitserfranc-striden mellom Svein og Tone Henjesand og Nordea i lagmannsretten, etter at storbanken ble dømt til å betale ekteparet 1,5 millioner kroner i erstatning.

– Svært mange kan ha en god sak

Tingretten mente Nordea skulle frarådet ekteparet opptak av valutalån i sveitserfranc for å kjøpe feriehus i Frankrike – som de mente var helt uegnet gitt parets økonomiske situasjon, og uroen som herjet i valutamarkedet.

Lånet påførte ekteparet millontap etter en kraftig sveitserfranc-styrking.

Men Nordea avviser at de gjorde noe galt, og nå skal lagmannsretten altså gi sin dom.

– Jeg har ingen forutsetninger for å spå utfallet, sier Mellemseter, som først og fremst har sin mangeårige yrkeserfaring fra bank og finansverdenen – deriblant nettopp Nordea. I dag foreleser han i forhandlinger ved Handelshøyskolen BI og er daglig leder i Alpha Negotiations.

– Men hvis Henjesand vinner også i lagmannsretten, så kan det potensielt være svært mange valutalåntakere som har en god sak, sier eksperten.

– Han får stå for det, sier kommunikasjonssjef Synne Ekrem i Nordea til E24.

– Dette behandler vi som en enkeltsak, og vi avstår fra å kommentere, sier hun.

Hadde valutalån for 30 mrd.

Det var særlig rundt finanskrisetider at bankene her i landet hyppig innvilget valutalån.

Det toppet seg mellom 2008 og 2009, ifølge statistikk fra SSB. Da hadde norske husholdninger en samlet gjeld til bankene i utenlandsk valuta på over 30 milliarder kroner.

Mellemseter har regnet litt på kundeomfanget: Basert på bankregnskapstall mener han tre millioner kroner er et fornuftig anslag for gjennomsnittlig valutalån-beløp. I så fall dreier det seg om rundt 10.000 bankkunder med valutalån i denne perioden.

– Det tror jeg er et konservativt anslag. Henjesand-saken kan altså skape presedens for ganske mange lignende saker. Hvor mange av de 10.000 sakene det gjelder, er vanskelig å si.

Stein-Erik Mellemseter, BI-foreleser og daglig leder i Alpha Negotiations. FOTO: PRESSE

– Tror ikke dette er et unikt tilfelle

– Det er gjerne ikke alle som har noe å klage over?

– Hver sak er selvsagt unik. Men jeg tror heller ikke dette er et unikt tilfelle av en bank som gir valutalån til privatkunder med mye høyere risiko enn kunden selv ønsker, sier Mellemseter.

Derfor vant Svein og Tone Henjesand over Nordea

Tingretten la særlig vekt på tre ting da de dømte Nordea til å betale Svein og Tone Henjesand 1,5 millioner i erstatning etter sveitserfranc-smellen.

1. Svein og Tone hadde på forhånd orientert Nordea om at de ønsket investeringer med «lav til moderat» risiko. Imens er opptak av sveitserfranc-lån et «høyrisikoprojekt», ifølge retten, som mener avtalen derfor var i direkte i strid med Svein og Tones ønske. Retten viser også til at Bankklagenemnda tidligere har uttalt at valutalån ikke bør gis vanlige forbrukere.

2. Retten mener valutalånet uansett skulle vært frarådet fordi ekteparet ikke hadde nok penger i bakhånd til å betjene et byks i lånebeløpet dersom sveitserfrancen styrket seg – noe som altså skjedde.

3. Og dessuten var det flere elementer med Nordeas låneopplegg som medførte en «uforståelig og unødvendig» økning av den allerede betydelige risikoen, mener retten. De trekker frem at et valutalån i euro – snarere enn sveitserfranc – ville ha redusert risikoen, men at dette likevel ikke ble fremlagt som et alternativ av Nordea.

«Det må også nevnes at valutalån ble gitt på et tidspunkt der finansmarkedene ble stadig mer urolige», skriver de, og viser til Lehman Brothers-kollapsen i USA på rundt samme tid.

Nettopp dette er et viktig punkt i Henjesands seier over Nordea i tingretten: Ekteparet hadde undertegnet en investeringsprofil i storbanken med lav til moderat risiko – noe tingretten mente var direkte i strid med valutalånet, som de anså som et høyrisikoprodukt.

– Det er gjerne en del som har tatt opp valutalån, uten en slik lavrisikoprofil å vise til?

– Det vil det selvfølgelig være. Men det kan også være mange som tok opp valutalån som vanskelig kunne betjenes med store valutasvingninger. Dette er også et viktig moment av tingrettsdommen, påpeker Mellemseter.

Nordea-kommunikasjonssjef Synne Ekrem ønsker ikke å kommentere påstanden om at en seier i lagmannsretten kan gi presedens for mange lignende saker.